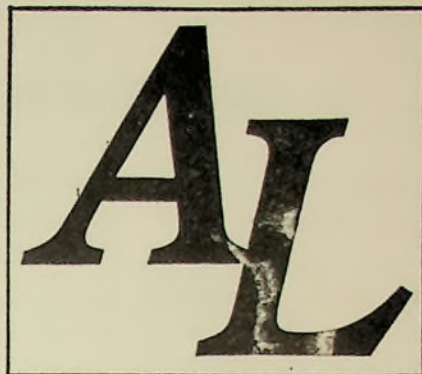

Československý týdeník - Evropské vydání Tschechoslovakische Wochenzeitung - Europäische Ausgabe

AMERICKÉ LISTY: Vychází každý pátek • Vydává a tiskne: Universum
Sokol Publ. • Vedoucí redaktor: Josef Martínek • Evropský redaktor:
Miroslav Fišera • Adresa redakce: AL, Postfach 3, 8027 Zürich
Roční předplatné S. Fr. 50.00.

AMERICKÉ LISTY: Erscheint jeden Freitag • Herausgeber: Universum
Sokol, Publ. Chefredakteur: Josef Martínek • Redakteur für Europa:
Miroslav Fišera • Anschrift der Redaktion: AL, Postfach 3,
8027 Zürich • Abonnement: S. Fr. 50.00 (jährlich).

GEGRÜNDET 1874 (New Yorkské Listy) • MONTAG, den 17. FEBRUAR 1975 • POSTFACH, 3 8027 ZÜRICH (SCHWEIZ) Nr. 7. • PREIS S. FR. 1.00

Varování západu z Číny

V poslední době zazněla už po několikáté na adresu západní Evropy z Pekingu varovná slova. Ministerský předseda Čou En-laj a další čínští představitelé říkají: Sovětský svaz sice udržuje v Asii mnoho divisi, plánuje však přepadení Západu. — Dříve říkali v Pekingu často něco jiného. Přehodnotila snad Maova Čína vojenskou situaci?

Jednoznačné odpovědi nedávají ani odborníci. Jedni říkají, že možná nástup sovětských vojsk do střední a východní Asie nebyl tak masivní, jak se zprvu zdálo. Jiní se domnívají, že se posunuly akcenty v sovětské vo-

jenské doktríně; možnost sovětského přepadení západní Evropy, k níž se v tomto případě počítá i Jugoslávie, se v současné době odhaduje výše.

Takzvaný minimalismus v otázkách obrany, jak se praktikuje v Evropě, čínské vedení irituje, protože Pekingu velmi záleží na tom, aby západní Evropa vázala co nejvyšší počet divisi sovětské armády. Čínská varování na adresu západní Evropy však není možno odbýt jako bezpředmětná. Pozoruhodné na nich je, jakou váhu propůjčují čínští politici Evropě.

Tento postoj není nový, ale je zatížen nesrovnalostmi a protiklady. Peking by si přál silnou západní Evropu a tím i silné Atlantické obranné společenství. To ovšem předpokládá spolehlivé a všestranné svazky se Spojenými státy. Proto není logické, že čínští státníci radí západoevropským politikům, aby se osamostatnili a zbavili vlivu Spojených států. Bez Spojených států by totiž zmizela západoevropská protiva k Varšavskému paktu. Důvěřovat Evropanům — že vlastními silami budou v dohledné době schopni vybudovat a udržovat obranně schopné společenství, by znamenalo přeceňovat schopnosti Evropy. V užším kruhu uvažují čínští vůdci pravděpodobně realističtěji. Tak například akceptuje Peking japonské vztahy ke Spojeným státům a dokonce se za ně s důrazem přimlouvá.

V souvislosti s otázkou, co by mohla Maova Čína podniknout, kdyby se dejme tomu Rumunsko dostalo pod silnější vliv Moskvy, řekl Čou En-laj už před delším časem: vzdálené vody oheň nehasí. Tím čínský ministerský předseda zároveň definoval vztahy i k ostatním evropským zemím. Mezi západní Evropou a Čínou existují bezpochyby společné zájmy a to i v otázkách bezpečnostní politiky, ale z toho se alespoň ve smyslu tradiční politiky uzavírání vzájemných smluv, nedá zatím nic vyvozovat.

Dohoda nebo nový konflikt?

Nové kolo mírového jednání Středního východu se týkající bylo tedy opět zahájeno, když zahraniční ministr Kissinger odletěl v minulých dnech na šestidenní návštěvu Středního východu, během které navštíví dvě země, na kterých hlavně záleží, zda-li k míru v této oblasti opravdu dojde. Na Izraeli a Egyptu. Mezinárodní pozorovatelé tvrdí, že má nádej na úspěch pouze padesát — padesát.

Rozhodujícím faktorem při jednáních bude, co, jak Egypt, tak Izrael mohou při vyjednávání jako kompromis nabídnout. Egypt požaduje, aby izraelské vojsko opustilo Sinaj, průsmyky Mitla a Gidi, a olejové pole Abu Rudus. Jaký kompromis je možný u Egypta není dosud známo, Izrael si ztěžuje, že ani dost malý nabídnut zatím nebyl.

Zahraniční ministr Kissinger následuje na této "frekventované" a dobře vyšlapa-

né diplomatické cestě zahraničního ministra sovětského, Gromyka, který byl svojí vládou na Střední východ vyslán asi hlavně proto, aby Sovětský svaz ještě více "neupadl" v této části světa ve své prestiži, a jeho hlavním úkolem pravděpodobně je, aby se snažil při těchto mírových jednáních nějak "umístit" i důležitost Sovětského svazu, poněvadž jednání musí mít nějaký pozitivní výsledek — když nic jiného, tak alespoň to, že nedojde okamžitě k otevřenému konfliktu.

A že i Egypt, přes své jisté výhody před zahájením vyjednávání o nový konflikt nijak nestojí — je více než jisto. Hlavním důvodem asi bude stavba celé dlouhé řady nových vrtacích naftových studní a čerpadel, které jsou sice z valné části financovány zahraničními společnostmi (hlavně americkými), na kterých ale má po-

chopitelně Egypt ten největší zájem.

A že při vypuknutí válečného konfliktu by Izrael především na tyto instalace nezapomněl, je víc než jisté. A že by i Izraelci, poučení zkušeností minulou, byli nepřítel mnohem nebezpečnějším, je také bez diskuse. Rozsah eventuálního konfliktu by také, pochopitelně, byl mnohem větší, což vlastně je pro svět to největší nebezpečí. Jsme zvědaví, co se našemu "Henrymu" podaří tentokrát!

FIN

DEMOKRATICKÉ VOLBY — NEBO DIKTATURA?

Násilnosti levicových radikálů z konce minulého týdne v přístavním městě Porto nejen zkomplikovaly vnitropolitickou situaci v Portugalsku, ale vyvolaly i živé reakce v mezinárodním světě. Poslední vývoj v Portugalsku zcela jistě relativně poškodil i spojení mezi francouzskými socialisty a komunisty. Vůdce socialistů Mitterand sice se svým postojem k tomu, co se děje v Portugalsku, prozatím vyčkává s odůvodněním, že Portugalsko po půl století diktatury stále ještě hledá svoji politickou nezávislost, zatím co komunisté se netají svou plnou podporou portugalské komunistické strany a kritikou vůdců portugalských socialistů.

Vnitřní situaci v Portugalsku pomohou jistě objasnit ohlášené volby na měsíc duben, pochybujeme však, že by to bylo poslední slovo k tomu, podaří-li se skutečně, jak převratová vojenská skupina předpokládala — nastolit opravdový systém vlády demokratické.

Politická vražda

Plukovník Richard Radsimandrava, nová hlava státu Madagaskar, byl zavražden. V zemi je stané právo.

NDR šetří benzin

Východoněmecká vláda vydala v tisku země nezveřejněné nařízení, podle kterého, v důsledku nezadržitelné rostoucích cen nafty musí státní zaměstnanci snížit na polovinu služební cesty auty. Německá demokratická republika dostává devadesát procent nafty z SSSR.

Bělehrad - Washington: těsnější styky

Jugoslávie a Spojené státy se dohodly, že rozšíří vzájemnou výměnu informací. Do Spojených států rovněž zavítá větší počet jugoslávských novinářů. V Sarajevu bylo slavnostně otevřeno nové informační středisko Spojených států. Je to už šesté takové středisko v Jugoslávii. V žádné jiné komunistické zemi jich nemají Spojené státy tolik. Pozorovatelé v Bělehradě srovnávají tento slibný rozvoj oficiálních jugoslávských informačních styků se Spojenými státy se stagnací podobných kontaktů Jugoslávie se Sovětským svazem. Moskva má v Titově státě jen jedno informační středisko. Bělehrad trvá totiž i v tomto ohledu na principu reciprocity, který Moskva odmítá.

V rozhovorech, které měl předseda jugoslávského svazového informačního výboru Muhamed Berberović se zástupcem ředitele informační agentury Spojených států Eugenem Koppem, byla věnována zvláštní pozornost

tomu, jak některé americké sdělovací prostředky referují o Jugoslávii. Pozorovatelé si to vyložili tak, že podle názoru Jugoslávie dávají americké sdělovací prostředky přílišnou publicitu některým jugoslávským disidentům. Podle amerických

pramenů Kopp Berberovićovi řekl, že obraz Jugoslávie v amerických sdělovacích prostředcích je celkem příznivý, a že informace o jugoslávských disidentech nejsou pro celkový americký obraz jugoslávské kultury rozhodující.

Telegraficky ze světa

Hlava ugandské vlády, samozvaný diktátor generál Amin prohlásil, že nenastolí zatím civilní vládu, protože v zemi dosud vládne obrovskou měrou korupce. Na vládní rozkaz bylo nedávno veřejně zmrskáno mnoho obchodníků, kteří předražovali nedostatkové zboží. • Margaret Thatcher, která se, místo Edwarda Heatha, stala předsedkyní strany britských konzervativců, je první ženou v anglické historii, jež vede politickou stranu. • Poslední rozhodnutí Evropského společného trhu: 400.000 lékařů členských zemí smí provozovat praxi v kterékoliv z devíti států, příslušících do EHS. • G. Habash, hlava marxistické frakce Palestinské osvobozovací armády prohlásil, že přes úsilí Arafata, učiní jeho frakce vše, aby vyprovokovala nový válečný konflikt na Středozemní praxi v kterékoliv z devíti států, příslušících do EHS. • ním východě. • Irák chce svolat schůzku arabských zemí oblasti Perského zálivu. Důvod: mají podpořit Irák v jeho boji proti Iránu, jenž vojensky pomáhá kurským povstalcům na severu země.

O ČESKOSLOVENSKU

Spolupráce s Jugoslávií

V letech 1971-1975 na základě dlouhodobé obchodní dohody vzrostla hospodářská spolupráce mezi Jugoslávií a Československem o pětadvacet procent. Nyní se dále rozšiřuje zapojováním některých odvětví obou zemí do výrobně průmyslové kooperace a specializace. ČSSR vyváží do Jugoslávie zejména dodávky investičního charakteru, dále stroje a zařízení, traktory, tramvaje — lodní hřídele a pod. a dováží stroje a zařízení, barevné kovy, výrobky chemického průmyslu, součástky pro elektrochemický průmysl a jiné.

Dálnice, dálnice

O dálnici z Brna do Prahy se mluvilo desetiletí, nakonec se začalo s výstavbou. Jde to hlemýždím tempem. Jak se dočítáme, od letošního prvního května bude dálnice sloužit motoristům do Lhotky a na sklonku roku prý až k dálniční křižovatce Velké Meziříčí — východ. První prodloužení v Velké Bítěši do Lhotky je dlouhé 9,2 km. Druhé, od Lhotky k Velkému Meziříčí 6,4 km.

Přes 300 kulturně- historických

památek evidují v levickém okrese. Nyní staticky zabezpečují masív pod areálem levického hradu, což potrvá celé dva roky. Historie hradu se datuje od 13. století, později byl v areálu hradu postaven renezanční zámek, ve kterém je nyní muzeum.

Nejnovější lyžařskou

mapu Krkonoš vydal nedávno podnik Kartografie Praha. Přepřepávané vydání je mnohem podrobnější — má měřítko 1:50.000.

Únor nebude bílý

Ríká se, že "únor bílý, poe sílí." Letos se ale v Československu čeká teplotně nadnormální únor. Srážky, podle meteorologů budou pod úrovní normálu a teplota se má pohybovat mezi ranními minus pěti-šesti stupni a sedmi až osmi stupni nad nulou v poledních hodinách.

Opravdu usnadňování kontaktů?

Československo uzavřelo s Finskem dohodu o bezvízovém styku. Ministr zahraničí Chňoupek to označil za "konkretní výraz plnění těch zásad konference o evropské bezpečnosti a spolupráce, které hovoří o usnadňování kontaktů mezi lidmi všech kontinentů". Zdůraznil, že "je to první dohoda o bezvízovém styku, kterou socialistické Československo uzavřelo se zemí s jiným společenským zřízením." Pokud jde o finské občany, budou tedy moci bezvízově jezdit do Československa, ale pokud jde o Čechoslováky? Nebudou sice potřebovat finské vízum, jenže, jak známo, aby mohli vycestovat z Československa — musí mít platný československý pas. A tu je otázka, kolik tedy vlastně lidí by se mohlo do Finska podívat? A ještě něco: jak by se Finsko zachovalo vůči případným československým uprchlíkům, kteří by tam požádali o azyl?

Málo jestli

Loni se v Československu narodilo 291.367 dětí, druhý nejvyšší počet novorozenců od roku 1947. Na tisíc obyvatel připadlo tak loni 19,8 novorozenců. Jak konstatoval náměstek ministra práce a sociální péče, schází však stále na území republiky jesele a mateřské školy. Jsou nutné, protože převážná většina matek musí chodit do práce.

Slovenský dávnověk

Expozice, nazvaná Klenoty dávné minulosti Slovenska probíhá v prostorách Archeologického ústavu Slovenské akademie věd v Nitře. Mezi exponáty patří také nálež zlatá z doby neolitické a bohatě zdobený meč z knížecího hrobu v Turčianské Blatnici.

Mezi dobré výrobky

s nimiž má Československo úspěch v zahraničí, patří střední a těžké naftové motory, které vyrábí ČKD v Hradci Králové-Platišti. Tyto motory slouží na mořích, oceánech a ve dvaapadesáti zemích celého světa.

Kdo nejde proti nám . . ?

Je tomu pět let, co Gustáv Husák přednesl projev na lednovém Plénu ústředního výboru KSČ v roce 1970. Ohlásil sice "výměnu stranických legitimací", ale dal si při tom velmi záležet na tom, aby zpráva, již za "Předsednictvo" přednesl, působila na veřejnost uklidňujícím a smířlivým dojmem. Mimo jiné řekl: "Nám nejde o boj proti tomu nebo onomu člověku, nám nejde o ničení nebo králování lidí, ale jde o zápas proti zhoubným silám, proti zhoubným myšlenkám . . ." Husák energicky dementoval zprávy — jak řekl — "západní propagandy a všech těch emigrovaných desertérů, o chystaných politických procesech nebo o útocích na inteligenci, na obrodáře a podobně.

Každý československý občan, jestliže neporuší zákon, může klidně spát, klidně žít ve své rodině . . ." Husák zvlášť důtklivě nabádal k citlivému přístupu k inteligenci — a vyzýval k zápasu o lidi: "Je třeba získávat, ne jen mechanicky odsuzovat, oceňovat a nějakým způsobem vyřadit." Vyslovil heslo: "Kdo nejde proti nám, je potenciálním spojencem."

Co následovalo, všichni víme, masová čistka, již byli existenčně a jinak těžce postiženi statisíce lidí. Kádrování a cejchování v nevidaném masovém měřítku, které v podstatě trvá do dneška. Píše se rok 1975. K podstatnému obsahu všech referátů o Československu v zahraničním tisku patří celých pět uplynulých roků, až do přítomné šokování zejména i příslušníci západní levice, o nichž se dá s určitostí povědět, že nemají ani sklon ani důvod něco dramatisovat.

Husákovo heslo "Kdo nejde proti nám, je potenciálním spojencem" byl výrok, který vyvolával určité asociace. I šéf Maďarské komunistické strany János Kádár vyhlásil v prosince 1961 své "Kdo není proti nám, je pro nás". Už v dubnu roku 1960

byla v Maďarsku vyhlášena amnestie, z vězení byli propuštěni maďarští spisovatelé, mezi nimi Tibor Dery. A od té doby prakticky začala účinná obnova maďarského kulturního života. Umělci začali tvořit, spisovatelé publikovat. Nikdo nemusel zveřejňovat žádné pokořující prohlášení. Vývoj pozitivním směrem pokročil na 8. sjezdu Maďarské komunistické strany v listopadu 1962 tak, že v dubnu 1963 konstatoval v obsáhlém článku švýcarský deník Neue Zürcher Zeitung: "Budapešť je dnes mezi komunistickými metropolemi východní Evropy to město, kde je nejméně znát šedí lidové demokratického všedního dne . . ." V politickém ohledu prožívá Maďarsko příbližně už rok údobí vnitřního uvolnění. Ve jménu politiky "socialisticko-národní jednoty" proklamuje strana zásadu, že všechny úřady ve státě a v hospodářství jsou přístupné jak pro členy strany právě tak pro nestraníky, při čemž má být odborná znalost při výběru rozhodujícím kritériem. Ve všech oblastech se klade velký důraz na věcnost a účelnost . . .

Diskriminace na podkladě proletářského či neproletářského původu v přístupu ke studiu a jinde se přestalo praktikovat . . . Co váží zvlášť mnoho, je příležitost dostat cestovní pas a cestovat do zahraničí, také na Západ — tisíce Maďarů se vydalo přes hranice a jen velmi malé procento z nich se nevrátilo. Ani ne půldruhého roku po tom, co Kádár vyhlásil své "Kdo není proti nám, je s námi".

V souvislosti s Husákem se před pěti lety mluvilo v zahraničí někdy o tom, že by se mohl stát československým Kádárem. Zkušenost pěti let přinesla málo náznaků, které by mohly svědčit o správnosti takového odhadu situace.

V roce 1966 byly v Budapešti uveřejněny údaje, podle nichž se vrátilo z 200.000 lidí, kteří uprchli po potlačení maďarského národního povstání na Západ na 30 procent zpět do Maďarska. Okolnost, která jistě nad jiné výmluvně svědčí o uvolnění maďarské vnitřní situace. Husák se zatím faktickými procentuálními výsledky svých početných kampaní, jistě z dobrých důvodů, zapomněl pochlubit . . .

Při tom, abychom se ještě vrátili k jeho projevu před pěti lety — ujišťoval, že je jen "vnucování představ" — když někdo tvrdí, že existují v Československu jakési ultrakonzervativní síly, které by tlačily na jeho vedení a něho osobně, aby zavedl policejní režim či teror. Mluvil z pozice suveréna, jemuž velmi leží na srdci společenské smíření, když řekl: "Administrativní metody jsou někdy lákavé a vedou zdánlivě lehčeji k cíli. Zdánlivě lehčeji obnovují disciplínu. Mají však své velmi negativní následky v tom, že vyvolávají atmosféru strachu. Ze strachu se rodí nenávist — potlačuje se iniciativa, člověk se cítí omezen ve svých občanských právech, což vede k celkovým politickým deformacím v dodržování zákonů. Touto cestou jít nechceme . . ."

Pěkně řečeno. Nedá se říci, že by byl nevěděl. Tak jako Kádárovi, ani jemu, Husákově nechybí ani životní zkušenost. Sotva se dá povědět, že se nepřisluší srovnávat, jaké z ní kdo dokázal vyvodit důsledky . . .

mz

DROBNOSTI

Před třiceti lety zemřela v emigraci ve Francii česká hudební skladatelka Vítězlava Kaprálová. • V Praze bude brigádnicky letos zjara vysázeno 27.500 keřů šeríku. • Obnovený Dobříšský zámek je už zas sídlem spisovatelů. Donedávna byl táborem pro navrátilce, jichž však byl nepatrný počet. Neposkytlí zámku využití "naplnou kapacitu." • Na pozvání finského ministra zahraničí dr. Ahti Karjalaine na navštívil československý zahraniční ministr Bohuslav Chňoupek Helsinky. • Nadšení a vzájemné porozumění doprovází československou stranickou a vládní delegaci po Bulharsku, píše čs. tisk. • Delegace ÚV KSČ, vedená prvním tajemníkem slovenských komunistů Jozefem Lenártem, navštívila na pozvání belgických komunistů Antverpy. • Sklostroj Turnov je pověstný kvalitními sklářskými stroji. V rámci dohod uvnitř RVHP může však svou výrobu, kompletní technologické sklářské linky vyvázet pouze do socialistických zemí, nejvíce ovšem do SSSR.

AMERICKÉ LISTY, československo-americký týdeník. — Vydává a tiskne Universum Sokol Publications, Inc., 283 Oak St., Perth Amboy, N. J. 08861. — Nevyžádané rukopisy se nevracejí. — Veškerá tisková práva vyhrazena. — Roční předplatné švýcarských Fr. 50.00 nebo ekvivalent.

AMERICKÉ LISTY, Czechoslovak-American weekly. Published and printed by Universum Sokol Publications, Inc., 283 Oak Street, Perth Amboy, N. J. 08861. — Rights of republication of all materials herein are reserved. — Yearly subscription S. Fr. 50.00 or equivalent:

ZAJÍMÁTE SE O DĚNÍ V ČESKOSLOVENSKU?
ZAJÍMÁ VÁS, CO SE DĚJE VE SVĚTĚ?

Čtete anglické, německé, francouzské nebo jiné cizojazyčné časopisy. Zjistíte, že doba, kdy věnovaly bodné místa Československu, pomalu, ale jistě mizí. Je to škoda. Ta malá země v srdci Evropy nejenže byla, ale stále je bohatým místem světa a jeho svědomí. Podrobné informace o událostech v Československu z hlediska rámce mezinárodního dění, informace leckdy unikátní, které v žádném jiném tisku nenajdete, přináší pravidelně náš týdeník. Není-li vám osud bývalé vlasti lhostejný, stanete se čtenářem Amerických Listů.

Zde odškrtněte a zašlete na adresu:
AMERICKÉ LISTY,

Postfach 3, 8027 Zürich/Schweiz
Přihlašuji se za odběratele "Amerických Listů" a předplatné zaplatím poštovní složenkou (celoročně, pololetně, čtvrtletně. Nehodící se škrtněte. Roční předplatné S. Fr. 50.00, pololetní S. Fr. 25.00, čtvrtletní S. Fr. 13.00 nebo vřepočet v jiné měně. Předplatné je možno uhradit i šekem nebo money order.

Jméno:

Adresa:

Japonsko a svět zítřka

Je ještě stále pravděpodobné, že Japonsko v průběhu osmdesátých let vystřídá Spojené státy jako hlavní průmyslová velmoc světa? Je možné, že se těžiště světového hospodářství přesune z Atlantiku do Tichomoří? A začínají se Evropané připravovat na pravděpodobné důsledky tohoto možného vývoje, jestliže "americké století" 1875-1975, které nastoupilo po "století britském" 1775-1875, bude nyní vystřídáno "stoletím tichomořským" 1975-2075? Norman Macrae, zástupce hlavního redaktora londýnského týdeníku Economist, byl pozván v listopadu loňského roku do Japonska jako jediný britský účastník symposia, které proběhlo v Tokiu na námět "Japonsko a svět zítřka". Britský novinář se vrátil do Londýna přesvědčen, že 1. ledna lidstvo patrně vstoupilo do éry, kterou historikové budou nazývat "tichomořským stoletím", protože se Japonsko podle všeho skutečně stane v blízké budoucnosti nejpokročilejším průmyslovým a postindustriálním státem světa. V minulých dvaceti letech vzrůstala výroba v Japonsku průměrně asi o deset procent ročně; to znamená, že se hrubý národní produkt tohoto státu zdvojnásobil za každých sedm či osm let. Dějiny lidstva nepoznaly rych-

lejší hospodářskou expanzi; ta začala koncem čtyřicátých let, kdy japonský důchod na hlavu byl devadesát šest dolarů ročně, což odpovídá přibližně nynější úrovni v nejhudších zemích Asie. Nyní dosahuje hrubý národní produkt Japonska přes citelný ústup konjunktury asi čtyř tisíc dvou set dolarů; ve srovnání s Británií je to asi o tisíc dvě stě dolarů více, ve srovnání se Spojenými státy asi o dva tisíce sedmsetšedesát dolarů méně. Loni klesl reálný hrubý národní produkt Japonska asi o dvě procenta. Hospodářský růst této země se podstatně zpomalil nejdříve i předtím, ale skřípot brzd a pesimistické předpovědi, že zpomalení růstu je definitivní, vždy rychle vystřídalo nové podstatné zrychlení. Co se stane, jestliže se — o čemž autor statě v londýnském časopisu Economist nepochybuje — japonské hospodářství vzepne k novému rozmachu? Jestliže Japonsko udrží tempa růstu z nedávné minulosti, předstihne už v raných osmdesátých letech Spojené státy v důchodu na hlavu. Budou-li trendy z období 1948 až 73 pokračovat dalších patnáct let, bude počátkem devadesátých let stodeset milionů Japonců více než dvakrát bohatší než dvěstědvacet milionů Američanů a průmyslová výroba Japonska bude největší na světě.

Na Západě mnoho lidí neschvaluje podobné prognózy. Pokles konjunktury v období 1974 až 76 poněkud zdrží pravděpodobný vývoj; leckde se proto tvrdí, že era průmyslového primátu Japonska nenastane; pravděpodobné však je, že přijde — protože na to ukazují důležité faktory, vyzdvihl britský novinář Norman Macrae a vysvětlil bezpříkladný hospodářský rozmach Japonska v uplynulém čtvrtstoletí především neobyčejně šťastným systémem co nejproduktivnějšího využívání moderní technologie a umu. Hospodářský růst by se zpomalil, kdyby došlo k zpomalení pokroku světové technologie a znalostí nebo kdyby vzal za své pozoruhodný japonský podnikatelský systém. Ale nic takového nelze rozumně očekávat.

Mimořádně vysokou produktivitu a dynamiku japonského průmyslu vysvětlil autor statě v londýnském týdeníku Economist zejména tím, že japonský pracující má neobyčejně silný pocit sounáležitosti s podnikem, a něhož našel zaměstnání, a že pocituje mnohem silnější pouto ke kolegům ze svého pracoviště než k nějaké abstraktní třídě dělnické či střední. Proti tomu bylo původním účelem revolucí v Sovětském svazu a v Číně — a snad také původním účelem marxismu — vytvořit

jedinou dominující dělnickou třídu. Ta však markantně selhala jako dynamická výrobní síla. Na obou komunistických subkontinentech je nyní mnohem pohodlnější odkládat riskantní rozhodnutí než je činit; život je tam lepší pro ty, kdo stagnují, než pro inovátory a bují tam konservativní byrokracie.

Až do roku 1974 vykazovalo japonské hospodářství více než desetiprocentní roční přírůstky. To znamená, že se jeho nejvíce odvětví rozvíjela dvakrát nebo třikrát rychleji. Roste-li průmyslový sektor rok co rok o nějakých dvacet až třicet procent, řekl americký sociolog Herman Kahn, zvyknou si dotyčné podniky na rozpinavost; mnoho jejich zaměstnanců provozuje výlučně činnost spojenou tak či onak s expanzí, a získá přitom velkou zručnost. Už vzhledem k tomuto osvojenému zvyku by Japonsko mělo vystřídát Spojené státy jako hospodářský vůdce světového světa. Britský novinář nadhodil také otázku, zda se v důsledku nedávného vývoje na trzích surovin a paliv zpomalí růst japonské ekonomiky. Jeho odpověď je záporná: pravděpodobnější je, že Japonsko a celý svět jich budou mít opět nadbytek. Dějiny dvacátého století — zvláště druhé světové války i války korejské — ukazují, že pružnost nabídky energie byla soustavně podceňována; tato nabídka je velice pružná už dvě stě let, protože technologie vždy přináší nové metody uvolňování energie z hmoty, jež jsou méně náročné na pracovní síly a lepší i z hlediska dopravního.

Japonci nechtějí vlastnit ani řídit doly nebo naftové objekty v cizině. Jejich recept na zajištění surovin a paliv je velice jednoduchý, to je získat kontrolu nad přísunem a přepravou. Na tuto činnost se také už zaměřují. Japonští dovozci a přepravci zamýšlejí s pomocí samostatných počítačů kontrolovat rozsah a frekvenci lodních zásilek, úroveň skladů zásob atakdale — čímž budou moci vykonávat značný vliv na ceny, které jsou podle jejich soudu přehnané. Je nasnadě, že by tak mohli získat nemalou politickou a velkou obchodní váhu v dotyčných oblastech i v té nejdůležitější — arabské. Zatímco Spojené státy a jiné průmyslové státy chystají nyní investiční projekty — které patrně sníží jejich závislost na arabské naftě, stane se Japonsko v příštích patnácti letech pravděpodobně zdaleka největším zákazník Arabů. Ti potřebují japonské znalosti a techniku námořní dopravy, nakládání a uskladňování a Japonci jim také ochotně pomohou vybudovat petroche-

mický, ocelářský a cementářský průmysl.

"Britské století" 1775 až 1875 bylo založeno na první dopravní revoluci — železnici. Americké století, které podle britského novináře Normana Macrea nyní skončilo, spočívalo na druhé dopravní revoluci — automobilu. Století, začínající letos, bude založeno na třetí a největší dopravní revoluci — dálkových spojích. Na poli spojovací techniky, elektrotechniky a samočinných počítačů zaznamenalo Japonsko nevídaný pokrok. Přitom vydává na výzkum a vývoj méně peněz než Francie nebo západní Německo, ale zaměstnává v tomto sektoru trojnásobný počet lidí. Japonci nahlédli, že sektor výzkumu a vývoje představuje snad jedinou vyspělou činnost, v které se velice vyplácí náročnost na pracovní síly, a vyvodili z toho důsledky. V japonských podnicích pracuje neobyčejně mnoho inženýrů s vysokoškolským vzděláním, kteří zajišťují nepřetržitou dynamiku tím, že usilovně zdokonalují dovezenou technologii. Skutečnost, že Japonci získali pověst mistrů v tomto oboru, je nutno vysvětlit alespoň z části zvláštním systémem ochrany tuzemské technologické konkurence, uplatňovaným v Japonsku.

V Japonsku totiž firmy, které soutěží na poli vysoké technologie — zpravidla neztratí všechno, vsadí-li tak říkajíc na špatného koně. Proti tomu jsou takzvané "podniky věřejška" v nižších technologických odvětvích ponechány svému osudu. Japonci se také už teď ujmají vedení v třech oblastech technologie budoucnosti — které budou mít patrně nesmírné důsledky pro světový obchod v příštích dvou desetiletích, to je v robotech, využití bohatství oceánů a v umělých hmotách. Nynější pokles konjunktury se ukáže podle britského autora pravděpodobně jen přechodným. Již v tomto období i po něm budou muset na celém světě společnosti, které se udrží, vypracovat novou strategii. Za vzor si mohou v lecčems vzít Japonsko.

MULLER VERSUS STÁT

Podle zpráv tiskových kanceláří z Prahy, projednávala se tam před soudem žaloba bývalého představitel studentů Jiřího Müllera, politického vězně, který byl v roce 1972 odsouzen na 5 a půl roku ke ztrátě svobody. Jiří Müller se soudní cestou domáhal navrácení knih a tištěného materiálu, který mu byl, když byl v roce 1971 zatčen, zkonfiskován, ačkoliv šlo o oficiálně tištěné publikace, jež byly v Československu v letech 1968-69 volně ke koupi. Zabaven byl dokonce i text jedné brožury sovětského novináře, již rozdávaly jednotky Varšavské smlouvy. Tato publikace a snad ještě dvě jiné mu podle výroku soudce, mají být vráceny. Ostatní však mají zůstat zkonfiskovány, jak se ve zdůvodnění píše, pro svůj zlomyslný charakter a také s přihlédnutím k ilegální činnosti, již prý Jiří Müller vyvíjel.

Mezi zkonfiskovaným materiálem jsou podle zprávy AFP ročníky "Reportéra", čísla časopisu "Student" a Loeblova knížka o procesu se Slánským. Jiří Müller byl po svém, ani ne půlhodinovém vystoupení před soudem ihned odveden a nebyla mu dána příležitost k hovoru s přáteli a příbuznými.

Spolupráce

Ve východním Německu probíhají teď dny československé techniky, na nichž se ukazuje rostoucí technická a výrobní spolupráce obou zemí. V průmyslu a zemědělství existuje mezi ČSSR a NDR na půl stovky smluv a dohod na úrovni vlád a ministrů a dalších 140 mezi kombináty a podniky, mezi akademii věd, výzkumnými ústavami a dalšími institucemi. V oblasti automatizace výroby a ve výrobě elektronické měřicí techniky jsou prý také dobré výsledky spolupráce. Existují mezi oběma zeměmi smlouvy na specializaci výroby 17 výrobků a časem se mají tyto smlouvy rozšířit na dalších 15 výrobků.

Ferdinand Peroutka: BUDOVÁNÍ STÁTU

se právě expeduje

Objednávám výtisků I. svazku díla Ferdinanda Peroutky Budování státu.

Příkládám šek (money order) na dolarů.

Jméno

Adresa

Podpis

Objednávám výtisků I. svazku (celkem 5 svazků) díla Ferdinanda Peroutky Budování státu.

Cena jednotlivých svazků \$6.20 včetně pošt.

Cena všech pěti svazků \$26.00 včetně pošt.

ŘECKO A VÝCHOD

Řecká vláda oznámila, že v novém návrhu ústavy, který byl předložen parlamentu na počátku tříměsíční diskuse na toto téma, jsou obsaženy některé změny oproti dosavadnímu stavu. Řeckým pracujícím má být například napříště ústavně zaručeno právo na stávku, pokud ji prosazují zaměstnanecké požadavky. Vyhnanství z politických důvodů nebude nařizováno administrativním rozhodnutím, ale pouze soudním výrokem. Přes kritiku opozičních stran, pokud jde o ústavní zakotvení pravomoci řeckého prezidenta, však návrh nové ústavy v tom ohledu nic nového nepřináší. Prezident má být i nadále klíčovou postavou řeckého politického života. Vedoucí činitel největší opoziční strany Mavros také hned vydal prohlášení, podle něhož návrh ústavy nezajišťuje dostatečně práva jednotlivých občanů a staví parlament až na druhé místo v politickém dění.

Diplomatičtí pozorovatelé v Athénách si — kromě této, teprve se rozvíjející diskuse — všimají i nových aspektů řecké zahraniční politiky, především výraznější snahy navázat styky se svými komunistickými sousedy. Od Karamanlisova vítězství v listopadových volbách tu oboustranně už cestovala řada delegací, především hospodářských a kulturních. V politické oblasti byla nejvýznamnější oficiální návštěva jugoslávského místopředsedy vlády a ministra zahraničí Miloše Miniče. Na ní navazuje cesta řeckého ministra zahraničí Bitsiose do Bulharska. A za předpokládaný vrchol se považují rozhovory Konstantina Karamanlise s prezidentem Titem, k nimž má dojít v první části tohoto roku v Bělehradě. Řecká vláda se pokouší navázat kontakty i s Rumunskem a s Albánií. Pokud jde o návštěvu řeckého zahraničního ministra v Sofii, je to oplátka za pobyt bulharského ministra Mladenova v Řecku v červnu roku 1973. Od té doby se například silně zlepšily obchodní styky mezi oběma zeměmi; a uvažuje se i o zřízení společných průmyslových podniků, byť tu budou na obtíž rozdílné ekonomické systémy obou zemí. Ale cesta člena řecké vlády do Bulharska je zároveň i projevem šíře pojeté nové zahraniční politiky, která je

Mezinárodní přehled

reakcí na krizi kolem Kyprru a na vystoupení Řecka z vojenského svazku Severoatlantického společenství. Řecko hledá nové přátele a spojení. V západní Evropě už dalo jasně najevo své sympatie vůči Francii. A teď se obrací k sousedům severním a východním, k východní Evropě a k arabským státům.

Tato koncepce je zároveň součástí snahy nové vlády skoncovat s tradicí prudce antikomunistické politiky — která charakterizovala po dlouhá léta předchozí řecké režimy. Jinými projevy tohoto úsilí jsou — legalizace řecké komunistické strany, která byla po 27 let ilegální, — a například i úvahy o návratu 80.000 řeckých občanů, kteří po občanské válce v letech 1944-49 uprchli především do východní Evropy. Není pochyby, že tento akt by ještě posílil řecké snahy o navázání přátelstevských styků s východoevropskými sousedy. Karamanlis tak chce ulomit hroty levicové kritice své politiky a vystupovat jako představitel omlazeného, pokrokového, "národního" vedení. Jeho dosavadní obratné balancování mezi Východem a Západem mu zatím v tomto ohledu přineslo dobré výsledky.

12

PEKING-TOKIO

Pozornost vzbudil rozhovor, který měl v Pekingu přední člen japonské vládnoucí liberálně-demokratické strany Šigeru Hori se znovuzvoleným čínským ministerským předsedou Čou En-lajem. Hori přiletěl do čínského hlavního města, aby odevzdal pekingským předákům osobní dopis od japonského ministerského předsedy Takea Mikiho. V tomto poselství vyjádřil Miki přání, aby Japonsko a Čína uzavřely brzy smlouvu o míru a přátelství. Čou En-laj doporučil japonskému hostu, aby Japonsko usilovalo o užší svazky se Spojenými státy. Čou En-lajovo doporučení obrazí jeden z hlavních cílů čínské zahraniční politiky, to je izolovat Sovětský svaz, který Čína považuje za svého úhlavního nepřítele. Obě komunistické mocnosti usilují o hospodářskou pomoc a politické přátelství Japonska. Tokio odmítá ná-

vrhy Moskvy vytvořit v Asii takzvaný "systém kolektivní bezpečnosti", v kterém Peking vidí tajný záměr Moskvy, jejímž cílem je obklíčit a izolovat Čínu. Peking silně podporuje Tokio ve věci čtyř Kurilských ostrovů — které Sověty obsadily na konci druhé světové války. Japonsko považuje tyto ostrovy za nedílnou část svého území a opětovně prohlašuje, že navrácení tohoto území je předpokladem uzavření mírové smlouvy se Sovětským svazem. Na druhé straně jsou pro Japonce, kteří jsou odkázáni na dovoz nafty z dalekého a politicky nestálého Středního východu, zřejmě lákavé nabídky Sovětů, aby investovali do rozvoje Sibiře a zajistili si ropu i jiné suroviny. Čína se obává, že by se rozsáhlým využitím sibiřských přírodních zdrojů posílil vojenský potenciál Sovětského svazu, v důsledku čehož by se zvýšilo ohrožení severních hranic Číny a vystupňoval sovětský tlak na Japonsko.

Čína nabídla Japonsku hospodářskou spolupráci a přislíbila mu vzrůstající dodávky ropy, ale nemůže zatím uspokojit velké potřeby Japonska. Peking tudíž soudí, že Japonsko potřebuje mocného podpůrce, který by posílil jeho postavení v příštích politických a hospodářských jednáních se Sověty. A tím jsou Spojené státy. I když mezi Čínou a Spojenými státy zůstávají ještě stále "základní neshody" — jak řekl Čou En-laj ve své zprávě Všečínskému shromáždění lidových zástupců, čínský ministerský předseda je přesvědčen, že jen podpora Spojených států umožní Japonsku čelit Sovětům.

Jedním faktorem, který přiměl Peking k tomuto přesvědčení je, že Čína nebere v potaz ujištění Spojených států, že nebudou usilovat o nadvládu nad východní Asií. Proti tomu se Sověty neustále snaží rozšířit svůj vliv, tvrdí Peking. Číňané tudíž vítají každé spojení — které pomůže zadržet Sovětský svaz.

TUNEL NEBUDE

V Londýně padlo konečné rozhodnutí o plánu na vybudování podmořského tunelu mezi Velkou Británií a Francií. Tunel se stavět nebude,

Britský parlament se většinou 76 hlasů ztotožnil se stanoviskem vlády, že Velká Británie si realizaci projektu v současné tíživé hospodářské situaci nemůže dovolit. Myšlenka výstavby komunikačního spojení mezi Velkou Británií a evropským kontinentem se zrodila už roku 1802 a roku 1875 už byl projekt jak v Paříži tak i v Londýně schválen. Dodatečně však bylo rozhodnutí změněno, jednak ze stejných důvodů jako tentokrát, to znamená z důvodů hospodářských a jednak také z důvodů vojenských a politických.

NEBEZPEČNÁ ARGENTINA

Jedním z důsledků radikalizace vnitropolitického života Argentíny jsou vládní zásahy do svobody tisku. Do značné míry to jistě souvisí s tím, že některé noviny — podle názoru peronistické vlády — nabyly charakteru podvratných revolučních letáků, a byly zastaveny. Ale to by nebyl úplný obrázek. Patří sem například i to, že dopisovatel západoněmecké televise byl zatčen a vězněn — údajně pro žurnalistickou činnost; nebo že redaktor londýnských Times, podobně jako předtím jiní dva jeho kolegové, museli pod hrozbou smrti od "antikomunistické aliance Argentíny" ve spěchu opustit zemi. Mezinárodní tiskový ústav ve Švýcarsku dokonce došel k závěru, že metropole Argentíny patřila v roce 1974 na Západě k vůbec nejnebezpečnějším oblastem pro novináře.

Tlak na noviny a novináře vychází vlastně ze tří stran. Krajní levice využívala například tiskové svobody v mezích, které jsou na evropské zvyklosti sotva představitelné. Jako ilustraci připomeňme popis únosu a takzvané "popravy" — a to se všemi nechutnými podrobnostmi — bývalého argentinského prezidenta, generála Arambura, jenž byl zavražděn skupinou "montoneros". Tento článek, psaný pachatelem, vyšel v orgánu extrémní peronistické mládeže. Dnes je na scéně opět spíše politická pravice, představovaná už zmíněnou "antikomunistickou aliancí", která si ultimativně, hrozbou teroru nebo jeho faktickým provedením vynucuje ústupky: k opuštění Argentíny byli vyzváni nejen někteří zahraniční dopisovatelé, jejichž referáty o událostech se organizací AAA znelíbily, nebo někteří filmoví umělci; ultimatum dostal také rektor university de la Plata, který se vystěhoval do ciziny; v Buenos Aires bylo zase odřeknuto představení divadelní hry Pabla Nerudy — a podobně. Počet politických vražd od loňského léta už přesáhl 200.

Do těchto zradikalizovaných poměrů zasáhla loni v září vláda prezidentky Peronové tím, že si dala odhlasovat zákon na potírání podvratné činnosti; dodejme: proti hlasům politické opozice v kongresu. Podle tohoto zákona jsou trestné už "přestupky proti ústavnímu pořádku nebo společenskému míru v zemi", a tomuto zákonu padly v prosinci takřkajíce za obět' dvoje noviny.

JUGOSLÁVSKÉ PROTIKLADY

Jak se mohlo předvídat, rozhodnutí srbské skupštiny odstranit z profesorského sboru filosofické fakulty v Bělehradě osmičlennou skupinu spolupracovníků nekonformního zářevského časopisu Praksis a kritiku nedokonalosti jugoslávského systému, mělo v západních sdělovacích prostředcích jednoznačně negativní ozvěnu. Na tom nic nemění skutečnost, že zákrok není v Jugoslávii oficiálně nazýván definitivním vyloučením. Místo toho se mluví o tom, že členové skupiny byli suspendováni, respektive dání k dispozici pro jiné úkoly. Zákrok znamená, že strana prosadila svou bez ohledu na všechny intervence zahraničních intelektuálních kruhů a bez ohledu na světové veřejné mínění. Bylo ironické, že v téže době byl ministr zahraničí Minič jako první politik z "druhé strany" hostem parlamentního shromáždění Evropské rady ve Štrasburku a sklídl tam silný potlesk za svůj projev o vůli neangažované a samosprávné Jugoslávie k co nejširší spolupráci a k co nejdokonalejšímu dorozumění se všemi zeměmi. Zákrok proti osmi členům profesorského sboru filosofické fakulty v Bělehradě ukázal, že se samospráva praktikuje v konfliktních situacích podivně. Definice bělehradského rozhlasu, že samosprávné síly na filosofické fakultě v Bělehradě nebyly schopny vyřešit samy celý problém a že proto bylo třeba zapojit do hledání východiska jiné složky, je zranitelná, neboť samosprávná organizace na bělehradské universitě neváhala a postavila se za inkriminované profesory a docenty. Hledalo a našlo se tedy východisko, jak obejít toto samosprávné rozhodnutí, které nebylo ostatně širší jugoslávské veřejnosti známé. Zato je nyní jugoslávská veřejnost vystavena kampani, že skupina usilovala o násilné změny v jugoslávském systému, patřila k úhlavním odpůrcům samosprávy pracujících a spolčovala se se všemi nepřáteli Svazu komunistů Jugoslávie. Na veřejnost sotva pronikne protestní odpověď suspendovaných profesorů a docentů. V odpovědi se konstatuje že usnesení srbské skupštiny odporuje principům jugoslávské ústavy a samosprávného systému. Dopis odmítá "stalinský dogmatismus" —

FRANK HOLECEK'S

Czechoslovak Praha Restaurant and Bar

1358 FIRST AVENUE, CORNER 73rd STREET — NEW YORK

Nejmodernější zařízená a vším pohodlím vybavená restaurace. • Nejjemnější československá kuchyně včetně všech pražských specialit: pečená husa a kachna, vepřová pečeně, svičková a zajíc na smetaně a celá řada dalších specialit. • Importovaný pilsenský prazdroj na čepu. Zvláštní místnost pro soukromé spol. u příležitosti svateb, pohřbů atd. Bar otevřen od 11 dop. do 4 ráno. Restaurace otevřena od 12 dop. do 11 hod. noční každý den. "Special Luncheon" 12 Noon — 4 P. M. Monday to Saturday. • O rezervaci volejte: YU 8-3505 — RH 4-9787

Pavel Kohout zůstává doma

Západoněmecký novinář Hans-Peter Riese ve Frankfurter Allgemeine Zeitung píše:

Od polovice tohoto roku se vždy znova objevovaly zprávy že český spisovatel Pavel Kohout brzo legálně přesídí do Německé spolkové republiky a že dostane dvouročný angažmá u divadla v Hamburku. Znalci československé kulturní scény si od počátku kladli otázky o pozadí těchto zpráv. Měl zde být opoziční spisovatel, který má značnou reputaci také za hranicemi své vlasti, víceméně elegantním způsobem odsunut na západ — anebo se obrátil v postupu úřadů vůči Kohoutovi obrát v československé kulturní politice směrem k určité liberalizaci? Tato otázka zůstane až na další nerozřešená, i když v této záležitosti už padlo předběžné rozhodnutí. Divadlo Ernsta Deutsche v Hamburku, kde měl Kohout jako režisér a dramaturg po dva roky působit, sdělilo: za daných okolností se Pavel Kohout rozhodl, že nabízené angažmá nepřijme a že zůstane v Československu.

O tom jaké to byly okolnosti, jež Pavla Kohouta a jeho ženu Jenu Mašínovou, (jež ho měla doprovázet jako asistent režie) odradily od vycestování, sdělí hamburské divadlo, jak se jistě dá očekávat — jen něco. Avšak pozornému čtenáři budou i po přečtení několika řádků informace pro tisk patrné aspoň obrysy pozadí. Tam totiž čteme:

Instituce českého ministerstva kultury (zvláště agentura Dilia, pověřená otázkami autorských práv), neprojevil zatím ochotu, vzdát se diskriminačních opatření, jež vůči Pavlu Kohoutovi a jeho dílům uplatňují. . . . Zase tedy, jak se věci jeví, se Dilia projevila jako administrativní orgán, pověřený disciplinováním nekonformních autorů.

V případě Pavla Kohouta to vedlo — z hlediska autorské-

ho práva — ke krajně komplikované situaci. Jeho zastoupením, pokud jde o autorské právo na Kohoutovy divadelní hry — největší část jeho produkce — je pověřeno Bärenreiterovo nakladatelství v Kassel; a to na podkladě pětileté smlouvy z roku 1969, uzavřené mezi autorem, Dilí a Bärenreiterovým nakladatelstvím. Že je tato smlouva, jak podle mezinárodního, tak podle československého práva nesporná a nedá se proti ní nic namítnout, musejí přiznat i právníci Dilie a českého ministerstva kultury.

Pokud jde o prodloužení smlouvy, praví se v tomto platném dokumentu, že se "Agentura Dilia a Bärenreiterovo nakladatelství zavazují respektovat autorovu vůli."

Tato vůle Pavla Kohouta je rovněž nesporná. Kohout také prodloužil smlouvu se svým západoněmeckým nakladatelem, Dilí se však zdráhá uznat právní platnost tohoto prodloužení a odpírá svůj podpis. Argumentace Dilie: Smlouva byla právoplatná, prodloužení nikoliv. Důkaz — žádný.

Tato sporná právní otázka byla poslední překážkou — již bylo teď třeba odstranit. Pavel Kohout chtěl v Hamburku režirovat především své vlastní hry, hlavně ty, které vznikly po roce 1969 a jež sám ještě na scéně neviděl, poněvadž měly premiéry ponejvíce v Německé spolkové republice. Po dlouhých vyjednáváních (Pavel Kohout byl do Hamburku pozván počátkem roku 1974) dosáhl toho, že byly jemu a jeho ženě vystaveny cestovní pasy, které je neopravňují pouze k jednomu vycestování (jak se to stává v případech, že má být odsunut režim nepohodlný intelektuál, třeba v případě Ludíka Pachmana). Kohout sám si hodnověrnost dokumentu ověřil cestou do Budapešti, která, právě tak jako návrat, proběhla bez komplikací. Jeho žena cestovala bez překážek na premiéru Kohoutovy divadelní hry do Vídně, do Švýcarska a do Hamburku.

Československé úřady přistoupily také na druhou Kohoutovu podmínku. Tentokrát šlo o diskriminační devisační opatření pro nekonformní autory v Československu. Aby předem ulomil hrot možnostem jakéhokoliv nátlaku, žádal Pavel Kohout na ministerstvu financí, aby potvrdilo jeho hamburskou smlouvu a tím i legální přijetí devisa v Československu. Jak Dilia, tak Pragokonzert však odmítly své podpisy.

Je možno tedy klást jen otázky: Jestliže dvě ministerstva povolí legálně na určitou dobu vycestovat tak prominentnímu kritiku režimu, jako je Pavel Kohout, proč podříze-

ná instance brání provedení toho, co je povoleno? Je to jednoduše šlendrián, pražská komedie, nebo česká harlekynáda, jejíž obětí se stává autor? — V prvním případě by to znamenalo, že podřízení úředníci Dilie, ze strachu před možnými následky, odepřeli svůj podpis, z čehož by bylo zřejmé, že vertikální informace patří v Československu stále ještě k největším problémům státní správy. V tom případě by se všechno dalo ještě napravit, ovšem někteří vedoucí činitelé Dilie by asi přišli o své dobře placené pozice.

Druhá myslitelná možnost by byla vážnější. Znamenalo by to totiž, že ministerstvo vnitř v Praze pokládalo nabídku z Hamburku za dárek osudu, jak se více nebo méně elegantním způsobem zbavit nepohodlného kritika. V tomto případě by bylo šlo o to, vytvořit zdání možnosti legálního vycestování a upokojit Kohouta, že jeho návratu do vlasti nic nestojí v cestě. Kdyby byl však Pavel Kohout vycestoval do Německé spolkové republiky, bývalo by stačilo třeba i jen jedno jediné jeho vystoupení v televizi, třeba i jen účast v diskusi o divadle — a byl by mohl být v Praze odsouzen v důsledku nařčení, že provozuje protičeskoslovenskou propagandu — a zbaven státního občanství. Nějaký háček v papírech a smlouvách byl by se jistě našel. Obhajoba v nepřítomnosti by bývala byla tak jako tak těžko možná.

Jiná otázka je, zda se celé toto pozadí vůbec dá kdy objasnit. Úřady v Praze se sotva přičiní, mělo-li by jít o vysvětlení celého tohoto postupu. Určité nové indicie se však v příštích měsících dají očekávat. Vyjednávání mezi Dilí a Bärenreiterovým nakladatelstvím budou pokračovat. A bude třeba vyčkat, co podniknou úřady s pasem obou Kohoutových. Divadlu Ernsta Deutsche — a jeho řediteli Friedrichu Schütterovi, iniciátoru pozvání, a hamburskému divadelnímu publiku, zůstane naděje, že se přece jen dočká jednou provedení hry Pavla Kohouta v jeho vlastní režii.

Ze světa kultury

V londýnské koncertní síni královny Alžběty vystoupil s velkým úspěchem na samostatném koncertu Slovenský komorní orchestr. Pod taktovkou Bohdana Warchala zahrál skladby Händelovy, Purcellovy, Vivaldiho a také Serenádu pro smyčce slovenského skladatele Eugena Suchoně. Na měsíc do Francie odjela na umělecký zájezd pětadvacetičlenná skupina Slovenského ľudového uměleckého kolektivu — SĽUK. Vystoupí v řadě menších měst.

Majetková daň v Polsku

Varšavská vláda vyhlásila jednorázovou majetkovou daň, která postihne asi 10 až 20 tisíc polských občanů. Nové opatření je obecně pokládáno za gesto především politické. Hlavní varšavský list Trybuna Ludu označil tuto daň za prostředek, který umožní rovnoměrnější rozdělení národního bohatství, a jiný polský list napsal, že každému Poláku se teď vede lépe, ale ne každému stejně. Výnosu nové daně má být použito na financování zvýšených sociálních požitků. Polská vláda stanovila jako základnu pro daňové zhodnocení veškerý majetek, přesahující 700.000 zlotých a nahromaděný v posledních dvaceti letech. Daň postihne zbohatlíky, kteří stavějí na odív takové exkluzivní spotřební zboží, jako jsou západní automobily, motorové čluny a luxusně vybavené vily. Mezi postiženými budou nepochybně řemeslníci, kteří rozšířili značně své podniky, aby uspokojili potřeby obyvatelstva — jichž znárodněný průmysl nedbá, a soukromí podnikatelé jako třeba zahradníci — kteří zásobují trh zeleninou a květinami a vyvážejí své zboží i do ciziny. Někteří z nich mají prý vily s bazény a tráví drahou dovolenou na západě. Za zmínku stojí, že majetkové dani nepodléhají určité kategorie osob, které by jinak musily odvést značné částky do státní poklad-

ny. K nim patří umělci, filmoví režiséři, vědci, ředitelé průmyslových podniků a všichni ti, kdo, podle tisku "přispívají značně k rozvoji národní kultury, vědy a hospodářství". Luxusní život skupiny zbohatlíků v dnešním Polsku kontrastuje ostře s častými stížnostmi v polském tisku na nedostatek základního spotřebního zboží — televizorů, praček, nábytku, ba i obuvi. Polský ministerský předseda Piótr Jaroszewicz minulý měsíc otevřeně doznal, že si polské ženy právem stěžují na nedostatek všeho druhu a na málo efektivní síť obchodu a služeb. Varšavská vláda si je vědoma nutnosti zvýšit jakost i množství spotřebního zboží a uspokojit stoupající poptávku, vytvořenou rychlým růstem mezd, ale zdůrazňuje také nutnost omezit dovoz zboží, jehož není nezbytně třeba, a potírat zvýšeným vývozem důsledky světové inflace pro polské hospodářství.

Pozůstatky osídlení

Z doby halštatské, to jest z počátku doby železné 800 až 400 let před naším letopočtem, byly objeveny při hloubení základů pro panelové domy ve Šlapanicích u Brna. Pracovníci Archeologického ústavu ČSAV v Brně prozkoumali zatím devět objektů.

Nechte Vaše peníze pracovat pro Vás!

Zvýšili jsme úroky a platíme nyní:

7.75% přinese 8.17%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 1.000.00 zaručené na šest roků

6.75% přinese 7.08%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 500.00 zaručené na tři roky

6.50% přinese 6.81%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 500.00 zaručené na 2 roky

5.25% přinese 5.47%

na vkladní knížky

v jakémkoliv obnose od \$ 5.00 výše.

Úroky na vkladní Certifikáty počítáme a vyplátíme čtvrtletně, úroky na vkladní knížky počítáme a vyplácíme též čtvrtletně.

Peníze jsou zaručené pro každého až do \$40.000.00 vládní pojišťovnou *Federal Savings and Loan Insurance Corporation ve Washingtoně.*

Uložte si peníze u nás porostou Vám velmi rychle.

FOURTH FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

1355 FIRST AVENUE, NEW YORK N.Y. 10021
aneb
2636 CENTRAL PARK AVE.,
Central Shopping Plaza, Yonkers, New York 10710
and
590 EAST 187 STREET
Bronx, New York 10458

jehož ideologickému vlivu připisuje ohrožování vnitřní svobody v celé zemi. Po zároku proti osmičlenné skupině v Bělehradě je pochybné, že alespoň na stránkách záhřebského časopisu *Praksis* bude možno udržovat živou ideologickou diskusi o palčivých problémech Jugoslávie. Časopis je nyní bez státní subvence a podařilo-li se jeho redaktorům vydat první číslo letošního ročníku, nemají záruku, že budou moci vyjít i další čísla. Nesporné je, že případ bělehradské skupiny ukázal na základní dilema jugoslávské současnosti, na protiklad mezi centralizačními snahami strany a decentralizační povahou samosprávného systému.

dž

SPORT

Úspěšná bilance čs. hokejistů ve Finsku. Poslední z první série utkání čs. a finských hokejistů, zařazených do mezinárodního turnaje — bylo sehráno v Helsinkách. Po výborné hře celého mužstva zvítězili Čechoslováci 4:0 a zařadili se v pořadí této soutěže na druhé místo za Sovětským svazem.

Poslední zápasy I. hokejové ligy:
Kladno-VŽKG 6:3, Košice-Jihlava 5:2, Pardubice-Bratislava 3:4, Motor-Gottwaldov 5:2, Plzeň-Litvínov 2:4 a ZKL Brno-Sparta 1:0.

Tabulka:

1. SONP Kladno	33 49
2. Dukla Jihlava	33 39
3. Tesla Pardubice	33 38
4. Motor Č. B.	33 37
5. CHZ Litvínov	33 36

O hospodářské kriminalitě

se jednalo onehdy v československém parlamentě. Ukazuje se, že je dosud jen výjimečně postižovaná "trestná činnost v čs. národním hospodářství" jakou je například falšování ekonomických informací, porušování technologické kázně, úplatkářství apod. Zvláštní pohled má vláda na hospodářskou kriminalitu v zemědělství. Vedle trestných narušování řízení kontroly národního hospodářství, jakož i porušování hospodářské a finanční kázně a drobného rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví, nejvíce dráždí generální prokuraturu takzvané nedovolené podnikání. Citujeme Rudé právo: "Nedovolené podnikání je realizováno obvykle jako přidružená výroba, sloužící

6. ZKL Brno	33 34
7. Sparta	33 33
8. Sn Bratislava	33 32
9. Škoda Plzeň	33 29
10. VSŽ Košice	33 28
11. VŽKG Ostrava	33 25
12. TJ. Gottwaldov	33 16

Na 27. ročníku juniorského turnaje o Copa Carnevalle v italském Viareggiu porazili junioři Dukly Praha v prvním zápase anglické mužstvo Stoke City 1:0. V dalším utkání turnaje zvítězila Dukla nad italským mužstvem Samporia Janov 1:0 a ve třetím kole remizovala s Lazio Řím 3:3 a zajistila si tak postup do čtvrtfinále.

Fotbalisti Slovanu Bratislava sehráli v Maroku druhé utkání s vybraným mužstvem Maroka, nad kterým zvítězili 6:2. První zápas vyhrálo Maroko 2:0. Fotbalisti VSS Košice sehráli na zájezdu do Jižní Ameriky už třetí utkání. V Hondurasu, ve městě San Pedro hráli nerozhodně s místním Espanolem 1:1. V Tegucigalpě porazili přední mužstvo státu Montagua 3:2 a v Kostarice zvítězili nad celkem SC Cartago 2:1.

Ostatní prvoligová mužstva se připravovala na novou se-

zónu dalšími přátelskými utkáními. Z výsledků: Dukla Praha-Bohemians Praha 2:2, Baník Ostrava-Gottwaldov 1:1, Púchov-Sparta Praha 1:4, Vítkovice-Žilina 1:4, Stahl Riesa (Vých. Německo)-Sklounion Teplice 2:3, Třinec-Katowice 4:0, Galanta-AC Nitra 0:1.

Čs. tenisová reprezentantka Martina Navrátilová dosáhla velkého úspěchu na mezinárodním tenisovém turnaji ve Fairfaxu. Navrátilová se probíjela do čtvrtfinále, kde vyřadila v současné době nejlepší světovou hráčku Criss Everetovou ve třech setech 3:6, 6:4 a 7:6. V semifinále M. Navrátilová porazila Angličanku V. Wadeovou 6:3, 6:4 a ve finalem utkání triumfovala vítězstvím nad K. Melvilovou z Austrálie 6:3 a 6:1.

—pza—

UŽITEČNÉ ZASEDÁNÍ

Koncem ledna se v západoněmeckém lázeňském městě Bad Wiessee sešel první mezinárodní kongres Společnosti pro podporu bádání o Československu, společnosti, která má sídlo při jednom z politologických ústavů mnichovské univerzity a v posledních letech pomalu rozjíždí svou činnost publikační a přednáškovou. Její první mezinárodní sjezd měl společně téma "Vývojové tendence a zlomy v Čs. republice od roku 1945"; třídní zasedání v referátech a v diskusích toto téma rozvedlo v oblasti politiky, ekonomie a kultury. Mezi účastníky kongresu byla celá řada západoněmeckých i zahraničních vědců, známých svými dlouholetými badatelskými úspěchy a publikacemi. Seniozem zasedání byl jistě profesor René Wellek, kdysi — v 30. letech — docent anglistiky na Karlově universitě v Praze a člen proslulého Pražského lingvistického kroužku; profesor Wellek přednášel později hlavně na Yalské universitě ve Spojených státech, kde žije dosud. Jmenujme ještě z účastníků profesora Mikuláše Lobkowicze, rektora mnichovské univerzity, a další profesory Friedr. Prinze, Eugena Lemberga, Karla Thalheima, Evžena Loebela, Ivana Svitáka, Antonína Šnejdárka, Vojtěcha Mastného, Jiřího Kostu, Vladimíra Kusína, Ivana Bystřinu, Antonína Měšťáka, docenta Jiřího Slámu; mezi účastníky byli i publicista Pavel Tigrid, spisovatel Ota Filip — a aby se kruh účastníků uzavřel — opět jeden z nejzkušenějších — dalo by se říci — pamětníků probírané doby, Julius Firt, někdejší ředitel nakladatelství Borový a pak Melantrich. Diskuse byla živá a věcná.

Podporujte ČESKOU NÁRODNÍ ŠKOLU

Literatura a umění

V + W

"... a vzpomínky Vám vřídne vyjdou vstříc ..."

Jeden vypadal spíše jako Harlekýn a druhý spíše jako Falstaff, ale zdálo se že je to jedna bytost, V & W, Voskovec a Werich. Za rozdílem ve vísáči byl i rozdíl psychický — řekněme, že našťáhl pro jejich umělecké spojení. Jeden byl více lyrický, druhý více zemitý, přeskakovali mezi tím jiskry. Dali to dohromady, a tato zkrocená různost uchránila je před jednotvárností, která by vznikla, kdyby byl jeden jako druhý. Estetikové nám praví, že napětí mezi protiklady je základ dobrého stylu.

Ale byla doba, kdy jméno jednoho zřídka bylo vyslovováno bez jména druhého. Známé události — dějiny — intervenovaly a rozdělily bývalou společnou bytost na dvě bytosti fyzické, z nichž jedna žije v New Yorku, druhá v Praze. Posílají si pozdravy přes tuto propast. Voskovec namluvil desku v New Yorku, Werich doma. Werich se doma baví, jak může. Povídá, že čte nápisy na zdech na Kampě, mezi nimi "Válka je vál" a "Na své černé klisně tryskem užijdi noc a trouš po poli modravé klasy." Divá se na Karlův most a uvažuje: "Kdepak, ten nemůže spadnout, ten stavěli ještě primitivové." Voskovec na druhé straně světa povídá: "Mluvim do tmy." Cheeme mu říci, že ne docela do tmy.

Byla kdysi koalice mládí a V & W, která odlákala syny a dcery od otců. Davy mladých lidí vyrostly na tom, co V & W jim dávali, na komedii a na intenzivní lyrice s neznámými dálkami, která byla vedle komedie. Četným V & W písním se dostalo velké cti: přešly do národního vědomí. V moderní době, která dopadla jinak než se očekávalo, lidé je zpívali v žalářích a v koncentračních táborech, mládež s nimi na rtech se stavěla proti sovětským tankům. Členové bývalé koalice mládí a V & W dnes žijí doma nebo v exilu. Znají jsme jejich věrnost k V & W. Víme, že s čilým zaujetím se obrátí tam, odkud V nebo W se ozvou.

Je po celém světě rozšířený jev: když leta se kupí na leta, lidé vzpomínají na mládí, sbírají a skládají jeho střepy, obrazy, zvuky a čuchy zaslé doby, a vyprávějí o tom. Někteří bývají trochu nevrli: dovolte, jak to, že už nejsem mlád? Či je to intrika? Voskovec podle vlastního měřítka rozděluje dějiny na epochy. Povídá: narodil jsem se dávno, velmi dávno, a "to vám byl divný svět: Švejk nebyl dosud napsán". Jak víme, ne všechna bujarost mládí pomínula. Bývaly, také dávno, pořádky ankety: "Kterou nejzajímavější knihu jste četl v tomto roce?" Po deset let V & W neochvějně odpovídali: "Švejka." Snad, oddělen od svého druhu, Voskovec je přirozeně melancholičtější. Ti, kdo se po leta pásli zejména na VW komediech, budou snad překvapeni tím, kolik filosofie Voskovec nyní uložil do své desky. A osobní osud se nedá zcela umlčet. Ze středu New Yorku říká Voskovec: "Náš jazyk je domov." Je, jistě je. Je to světlý oblak s černými okraji pro některé. Voskovec praví také: "Jsem chycen v řeči." Rodná řeč je domov a pro některé past. Je spravedlivě vyhradit největší politování pro ty, kdo pracují mluvením neb psaným slovem a byli odvati do ciziny, která má vlastní, jiné zvuky a vlastní slova. Matematika je stejná ve všech prostředích, ale kdo pracuje slovem, spisovatel, herec, ocitají se bez číkolí viny před hradbou. Je-li herec a spisovatel sloučen v jedné osobě, nese dvojnásobnou bolest. Někteří, jako Voskovec, vychováli se k tvořivé virtuositě ve své rodné řeči. Cizí prostředí jim ukládá, aby na to zapomněli. Tak tedy: Sisyfus.

Sisyfus byl král, jež řečti bohové za neuctivost potrestali tím, že věčně musí válet balvan do vrchu. Když dovalí balvan až k samému vrcholku, řízením bohů balvan zase spadne dolů do údolí. Sisyfus musí začít znovu. Nikdo neočekával, že Voskovec se kdy k němu bude přirovnávat. Ale on končí: "Já dostal — balvan". Jak teď vidí lidský osud, je to "dřina — naděje — zklamání."

Tu osud jedincův a osud národa splývají na vznešené, ale také deprimující úrovni. Už několikrát pro neblahost zeměpisné police náš přirozený vývoj byl přerušen, a musili jsme se shýbnout a začít znovu. Několikrát jsme mysleli, že jsme na konci cesty, a pokaždé jsme shledali, že jsme na začátku. Úsilí, pro něž lidé se obětovali, bylo náhle nadarmo. Bude-li někdo psát historii tohoto, dej tomu titul "Věčný začátek".

FERDINAND PEROUTKA

Jiří Voskovec: RELATIVNĚ VZATO ...

LP gramodeska, délka: 1 hodina.

Cena: USA a Kanada — \$6.00 plus poštovné a expedice \$1.00 (bydlíte-li v New York City, plus daň \$0.48) — Zamoří — \$6.00 plus poštovné a expedice \$2.00 — Poukažte mezinárodní peněžní poukázku. (V USA a Kanadě možno šekem). Poukaz musí doprovázet objednávku. Neopomeňte poštovné a expedici.

KAMPA DISC PRODUCTIONS

63 W 89 Street, New York, NY 10024 USA

SLOVAK GYMNASTIC UNION

SOKOL

of the United States of America

THE FIRST SLOVAK SOKOL SOCIETY in the U.S.A.
OFFERS YOU:

- MANY FRATERNAL BENEFITS
- COMPLETE LIFE AND ENDOWMENT INSURANCE
- MORTGAGE PROTECTION INSURANCE
- SUMMER PHYSICAL FITNESS CAMPS
- RECREATIONAL ACTIVITIES IN OUR HALLS

DON'T WAIT — JOIN NOW!
WE ARE HERE WHEN NEEDED

276 Prospect Street, East Orange, N. J. 07017

(Area Code 201) 676-0280

ANDREW VENGLARCHIK, JR.
PresidentJOHN SOPOCI
Secretary

SOVĚTSKÉ ZMETKY

Jak napsaly moskevské Izvěstije, byli loni v Baškirské autonomní republice posláni do vězení na základě poměrně nového zákona ředitel a hlavní inženýr obuvního závodu "Oktábrskaja" za to, že "vyráběli tisíce zmetků". V baškirských skladištích se nahromadilo 955 tisíc párů neprodejné obuvi, prozradily ještě Izvěstije a dodaly, že oběma členům vedení dotyčného podniku byla právem odňata svoboda, ale že by vinu měli sdílet i jejich "nadřízení z konglomerátu".

Zde je další doklad, že se Sovětům nepodařilo vyřešit letitý problém nekvalitní a zmetkové výroby. Přes nesčetné resoluce, které měly dát vzpruhu vysoce kvalitní práci, vyrábí sovětský průmysl nadále zboží podprůměrné jakosti a brak. Tento neutěšený stav nezlepšilo znatelně ani zavedení tak zvané "státní značky kvality" pro zboží, vyhovující vy-

sokým požadavkům, přestože udělení této čestné značky je spojeno s dodatkovými platbami podnikům z fondu hmotné pobídkovosti. Sovětská statistická ročenka tvrdí, že výroba zboží, nesoucího státní značku kvality, vykazuje vzestupnou tendenci. Loni například vyrobily Sověty 18.496 druhů zboží s touto značkou, v roce 72 jen 1742. Ale tyto číslice obrážejí jen počet jednotlivých druhů výrobků, nikoli jejich úhrnnou výrobu. Celkem vzato, kampaň za zvýšení jakosti výroby nebyla zvláště úspěšná. Podle moskevského Ústředního úřadu statistického představuje zboží, opatřené státní značkou kvality, tři a půl procenta celkové výroby sovětského průmyslu. Nejhorší výsledky v tomto ohledu vykazuje výroba tak zvaného "zboží pro veřejnost". V lehkém průmyslu například má státní značku kvality pouze 1,4 procenta

ta výrobků, v masném a mléčném průmyslu dokonce jen 0,9 procenta a ještě horší je to v místním průmyslu, jak nedávno doznal moskevský list "Trud".

Ale ani tyto údaje nevystihují plně skutečnost. Výroba kvalitního zboží v Sovětském svazu je totiž ještě nižší, protože mnoho podniků považuje svůj úkol za splněný, jakmile získaly značku kvality, a přestane vyrábět zboží této kategorie. Tak například podniky ministerstva elektrického strojírenství, citujeme z hlavního listu sovětských odborů "Trud" — "opomněly v prvních šesti měsících roku 1974 vyrobit přes 1.400 ze čtyř tisíc sedmiset sedmdesátitřetí druhů zboží, jimž byla udělena Státní značka kvality. Podniky ministerstva lehkého průmyslu nevyrobily přes 1.250 druhů zboží, opatřených značkou kvality." A abychom uvedli ještě jeden příklad, v listě "Socialističeskaja Industrija" si člen Státního výboru pro normy,

Kovalenko, postěžoval, že se v lehkém průmyslu vyrábí ze tří tisíců druhů zboží se státní značkou kvality "méně než polovina", a to ještě, jak řekl, "v žalostných množstvích".

Někteří sovětské odborníci soudí, že čas ještě nedozrál k tomu dát průmyslu — zejména lehkému — ultimatum, obsažené v nových předpisech o kvalitě, protože sovětský průmysl podle jejich názoru není natolik vyvinut, aby mohl vyhovět stoupající poptávce. Jiní však argumentují právě opačně; chtějí, aby sovětský průmysl vyráběl méně, ale kvalitněji — protože sovětské hospodářství příliš utrpělo a trpí hrubým a trvalým porušováním státních norem kvality. Zastánci onoho — dříve uvedeného — názoru však jsou v Sovětském svazu zřejmě ve většině, a devátý sovětský pětiletý plán byl asi poněkud předčasně označen za "pětiletku kvality".

Vandalové na Vltavě

Motorovou výletní loď Solidarita uvolnili z kotviště neznámí vandalové. Loď plula neřízena po Vltavě několik set metrů a nakonec uvízla na jezu pod Jiráskovým mostem. Pokusy o vyproštění první dva dny skončily neúspěšně. Lano silného tahače se vahou devadesátitunové lodě šestkrát přetrhlo.

Druhým největším

slovenským městem po Bratislavě jsou dnes Košice. Od konce války tu bylo postaveno 38.000 nových bytů.

TUZEX zasiláme bezpečně a rychle

TUZEX-ové poukázky jsou nejlepším prostředkem jak potěšit příbuzné ve staré vlasti.

NEODKLÁDEJTE ...

Již 50 let cestovní služby

vám zajistí bezstarostné a radostné cestování do Československa.

Nové snížené ceny na 22 až 45 dní

NY — Praha — NY	\$ 420.00
NY — Brno — NY	\$ 434.00
NY — Bratislava — NY	\$ 434.00
NY — Košice — NY	\$ 471.00

Plus \$3. — U. S. daň

Tyto ceny jsou v platnosti do konce března. V dubnu, květnu — září a říjnu budou ceny o něco vyšší. V červnu, červenci a srpnu budou ještě o něco vyšší.

Chcete-li umožnit návštěvu příbuzného do USA, navštivte TATRU pro informace anebo napište.

Pro jistotu vždy jen

TATRA TRAVEL BUREAU, Inc.

1465 SECOND AVENUE • NEW YORK, N. Y. 10021
(pri 76. ulici) Tel. RE 7-5972 — RH 4-6185

H & S PORK STORE

(PŘEDTÍM B. HRDINA)

PRVOTŘÍDNÍ párky, debrecínky salámy, klobásy, domácí salámy, paprikovaná slanina, tlačenka a jiné masové výrobky. — Nezapomeňte ochutnat naše znamenité domácí uzené, jakož i vařené šunky. Chutné jatérničky a jelička každý den čerstvé. Naše specialita: moravské (cikánské) uzené. Výsek čerstvého mladého vepřového, hovězího, telecího, jehněčího a vaškeré druhy drůbeže.

JOSEF SUDA, majitel

35-10 DITMARS BLVD., ASTORIA, NEW YORK
(mezi 35. a 36. ulicí) Telefon AS 8-8468

Nadšené ovace

klavíristovi a skladateli Josefu Páleníčkovi a violoncellově Miloši Sádlovi připravilo obecní úřad v Istanbulu. Na programu byl Páleníčkův klavírní koncert a violoncellový koncert Antonína Dvořáka.

Nové mapy

Turistickou mapu Československé Švýcarsko — v měřítku 1:50.000 a Prachovské skály, v měřítku 1:10.000 vydala Kartografia Praha. Vyšla také automapa Krkonoš — Lužických hor a mapa severní a jižní hvězdné oblohy.

Konečně bolesti přestaly

Není tomu dávno, potkám známou, která povídá: Co se vám stalo? Odpovídám: těžko chodím, bolí mě noha, někdy obě dvě. Někdy ji nemohu ohnout, jindy je to v celé noze a zase to přejde do zad a kříže. Nebo mne bolí hlava, která mi někdy až hoří. Ta známá mi praví: Napište si Jelínkovi do Laguny. Také jsem nemohla na nohy a nic nepomáhalo, až teď, co užívám Jelínkův čtyřlék BOLVEN a ZDRAVITAMIN bolesti přestaly a je mi zase dobře, vskutku se cítím jako znovuzrozená. — Tak mi pošlete 100 tablet čtyřlěku BOLVEN za \$2.90 a ZDRAVITAMIN za \$3.98, nebo raději hned ten na 10 týdnů za \$6.98 — ušetřím dolar, a připojte i to Moravské mazání, koncentrát na 1 pintu za \$3.50. S pozdravem Rose Pohajda, Cicero, Illinois. Napište si i vy, neboť tato kombinace často pomůže, když jiná léčiva selhala. Přiložte cash, money order, ček nebo na C.O.D. a odešlu to obratem poštou se zárukou spokojenosti. Na každý jednotlivý kus připočítejte 50¢ na zdražené poštovné a některé součástky léčiv. Také: LAGUNA — pětivitaminový krém s E-vitaminem, výživný, kráslivý i hojivý na den za \$3.50 a LAGUNA — neobvykle omlazující, výživný, přirozeně s hormony, lehce mastný noční (Anti-wrinkle) krém, nová formule s E-vitaminem a dvěma jinými na různé vady pleti a vrásky. Nejlepší výsledky používáním obou krémů! Na každý jednotlivý kus připočítejte 50¢ na zdražené poštovné a některé cizozemské součástky krémů. Vystřiňte tuto oznamku a objednejte s důvěrou a zárukou — DNES!

EUROPEAN DRUGS, Břetislav Jelínek, Ph. M., DPT. 16,
P. O. Box, 927, Laguna Beach, California 92652

ČESKOSLOVENSKÉ SPOLKY V AMERICE, NEJSTARŠÍ BRATRSKÁ PODPŮRNÁ JEDNOTA VE SPOJENÝCH STÁTECH, ZVE VŠECHNY KRAJANY A JEJICH PŘÁTELE, ABY VSTOUPILI DO JEJICH ŘAD A TÍM ZABEZPEČILI BUDOUCNOST SVÝCH DRAHÝCH.

Č. S. A. POSKYTUJE SVÝM ČLENŮM NÁSLEDUJÍCÍ VÝHODNÁ ŽIVOTNÍ POJIŠTĚNÍ:

• Doživotní	• Family Income Plan
• Doživotní zaplacené ve stáří 60 let	• Prefer i Risk, Whole Life
• Doživotní zaplacené ve stáří 65 let	• Estate Security Plan
• 9 plánů nadačního pojištění	• Úrazové pojištění
• Retirement Plan	• Dvojnásobné pojištění — zproštění poplatků nižší poplatky za pojištění pro ženy
• Mortgage Redemption Plan	

PODROBNÉ INFORMACE OCHOTNĚ SDĚLÍ

Rudolf Pešek, 145 87 7th Ave. Whitestone, Frank Vozeh, 18 John St. N. Y. 11357, (212) 767-9746 Little Ferry, N. J. 07643, (201) 641-9016
George Pospishil 24 West End Ave., Westwood, N. J. — 07675 (201) 664-6511 anebo

CZECHOSLOVAK SOCIETY OF AMERICA
2701 South Harlem Avenue, Berwyn, Illinois 60402

OD ROKU 1854 CHRÁNÍ VAŠE RODINY

ŘÍCI TO NAPLNO

informačních metod, které (sice pomalu, ale přece jen) stále pokročilejší hospodářství potřebovalo. I osobní účast pracujícího člověka měla být v nových okolnostech — v protikladu k dosavadní — V československých politicko-ekonomických diskusích z šedesátých let vznikal často spor o váze hmotných a morálních činitelů společensko-hospodářského vývoje. Protože z padesátých let přezívala a v jiných podobách se znovu rozvíjela frázovitá propaganda kolem různých forem takzvaného "socialistického soutěžení", kladl pokrokoví ekonomové možná až příliš velký důraz na materiální momenty vývoje; také proto, že správně cítili nutnost dosáhnout pokroku i v rozvoji statistických a jiných

mu zglajchšaltovanému mzdovému systému — založena na progresivnější "hmotné zainteresovanosti". Jak také odpovídalo potřebám obyvatel vyspělé průmyslové země. Následné události — především po dubnu roku 1969 — účinné rozvíjení ekonomicko-politické reformy (jak se o ní dlouho diskutovalo a jak se v letech 1966-9 začala, byť nesměle, realizovat) zabrzdlily. Husákovy vedení potřebovalo v ovzduší všeobecné lidové nespokojenosti s novým vnějším zásahem do vývoje státu — okamžitě zjevné, takzvané "protinflační" kroky. Na několik let se ceny, ale i mzdy v zásadě "zmrazily". V dynamickém hospodářství, které je pro rozhodující stádium novověké technicko-průmyslové re-

voluce charakteristické, ovšem takové opatření znamená ústup; a odtud plynoucí disproporce — příznačné o pět pro dosud neobdouraný a nyní znovu vlastně zaváděný systém přísného, navíc nic nedovolujícího centrálního plánování. Zvláštní směsice polorozvinutých reformních zásad a znovunastolených principů ekonomického centralismu způsobila, že současná československá ekonomika nedokáže účinně odpovídat na požadavky nového období, jak jej v posledních letech nastoluje dotud nevídaný boj o surovinové a energetické zdroje. Státní hospodářství se řídí den ode dne; řeší se stále kalamity, jež navazují těsně jedna na druhou; lid tomu odjakživa

říká, že se to tak nějak "pytlíkuje".

Hospodářství průmyslově pokročilých zemí však je navzájem a to stále zjevněji bez ohledu na společensko-ekonomické systémy — natolik závislé, že problémy nelze izolovat, odsouvat. A tak vstupuje Československo do obtížného závěrečného roku probíhající pětiletky s mocně rozvinutou propagandou, útočící tentokrát víc než kdy jindy na takzvané "morální činitele" výroby. "Každý z nás", podtrhuje Rudé právo, "musí plnit své povinnosti"; a hovoří o "vědomí", "pocitu", "duchu odhodlání", tedy o kategoriích výlučně nadstavbových. Pražský rozhlas také žádá, aby se nad "náročnými úkoly zamyslel každý z nás" a "přiložil ruku k dílu". Prý je také třeba "vychovávat lidi ke skromnosti, aby jim byla cizí zá-

vist, která často srazí chut' do práce navíc". Rozumí se — do práce navíc — zadarmo, do práce, vyrůstající z oněch "pocitů" a "vědomí" společné odpovědnosti. "Mobilizovat nový elán a energii" — přikazuje časopis Život strany. A jiný komentátor Rudého práva nabádá stranické organizace, "aby pracujícím vysvětlily", jak důležitá je osobní iniciativa každého jednotlivce. Tudy tedy se ubírá právě probíhající přesvědčovací kampaň; vzhledem ke konzumní náladě lidu, povzbuzované v posledních letech čistě užítkovou spotřební politikou soudobého režimu, kampaň nepříliš nadějná.

Ostatně: ono je jádro pudla podstatně jinde. Jenže — jak ukazuje kusost zpravodajství z posledního zasedání ÚV — jde o věci nepříliš populární, jež (usoudily politické orgány) stejně vyjdou v praxi najevo a netřeba se o nich příliš šířit. Jen namátkou: jak napsalo Rudé právo, v novém státním rozpočtu se omezují nebo dokonce zcela ruší dosud obvyklé dotace a subvence, kteréžto prostředky si budou muset příslušné podniky opatřit samy: buď vyprodukovat nebo ušetřit z vlastních zdrojů. Závěr Rudého práva: "Pokud tento úkol nezvládnou, projeví se to nakonec v nesplnění plánu zisku a tedy i ve výplatních sáčkích jejich pracovníků". — Nuže, tady je ten problém. Stát je donucen (aby mohl koupit drahé suroviny a drahou energii) vrátit se k některým "hmotným" činitelům efektivního hospodářství. A v takové chvíli odpadá dosud zastávaná teze, že se nic nebude řešit "na úkor pracujících". Neboť "výplatní sáčky" se jich dosti podstatně týkají.

A proto teď takové hromobití, že "každý z nás" musí, a "na každém z nás záleží".

Aby se pak mohlo říci: ne-snažili jste se, nezapojili — a tady máte účet.

V jistém smyslu je to morálnější postup, než hrát na dospělé lidi politikářskou habad'uru. Jen kdyby se to řeklo naplno. Kdyby se věci nazvaly jejich pravými jmény!

Sch

Nejúkonnější

rychlíkovou lokomotivu na stejnosměrný proud na světě vyrobila československá Škodovka v Plzni. Zahájili její funkční zkoušky. Je to dvoudílný stroj s osmi hnacími nápravami o celkovém trvalém výkonu trakčních motorů 8000 kilowattů, to jest 10.800 koní. Nová lokomotiva je určena — ovšem — pro SSSR, kde bude jezdit na trati Moskva-Leningrad rychlostí dvě stě kilometrů v hodině, čímž cestu mezi oběma městy zkrátí z dnešních pěti pod čtyři hodiny. Společně s vagóny vytvoří soupravu pod názvem Ruská trojka.

Večery pod lampou s českou knihou

Čtenářský hlad po dobré české knize trvá. Doma i v cizině. Kdežto doma současná literatura stagnuje, a starší kvalitní věci se vydávat nesmějí, my v emigraci máme v tom ohledu větší štěstí. Také Universum Sokol Publications patří k vydavatelstvím, které jsou sto zájmu čtenářů o dobrou českou knihu vyhovět. Zde je seznam a stručný popis knih, vydaných doposud naším nakladatelstvím:

DEMOKRATICKÝ MANIFEST —

Ferdinand Peroutka. Vyznání víry v demokracii, svobodu a právo na národní sebeurčení. Mužný boj s ideologií komunismu, jehož slabiny jsou zde odhalovány nejpopulárnějším mistrem pera. Kniha skutečně hodná tradice českého humanismu.

POČÍTADLO —

Petr Den. Sbírka esejí, zkoumajících vztahy mezi náboženstvím, politikou a matematikou, jež se zároveň snaží dát novou náplň pojmu "demokracie", aby revoluce davů a nových národů, měnící podobu našeho století, nebyla revolucí nihilismu, prosté moci a smrti, nýbrž revolucí míru a života.

VE VLÁDĚ DRUHÉ REPUBLIKY —

dr. L. K. Feierabend. Paměti muže, který spoluřídil osudy národa a státu v tragické pomnichovské době. (Rozebráno).

VE VLÁDĚ PROTEKTORÁTU —

dr. L. K. Feierabend. Pokračování pamětí člena české protektorátní vlády z doby po 15. březnu 1939, obsahující množství zajímavých a významných detailů o tehdejších událostech.

Z VLÁDY DOMA — DO VLÁDY V EXILU —

dr. L. K. Feierabend. Autor zde líčí svůj dobrodružný útek z Protektorátu přes Maďarsko, Jugoslávii a Francii do Londýna a popisuje zajímavým způsobem poměry v tehdejší exilové vládě presidenta Beneše.

THIS AND THAT —

E. J. Popera. Kdo zná české verše tohoto básníka, jistě sáhne se zvědavosti po jeho první sbírce básní anglických.

KAŽDÁ Z TĚCHTO KNIH PŘEDSTAVUJE TVORBU NAŠICH PŘEDNÍCH SPISOVATELŮ A BÁSNÍKŮ, MIMO SVOU VLAST. ZAKOUPENÍ NĚJÍJÍCÍCH KTERÉ Z NICH OBOHATÍ JISTĚ VAŠI KNIHOVNU

OBJEDNÁVÁM:

Demokratický manifest —	
Ferdinand Peroutka	\$4.00
Počítadlo — Petr Den	2.50
Ve vládě protektorátu —	
dr. L. K. Feierabend	3.00
Z vlády doma — do vlády v exilu —	
dr. L. K. Feierabend	3.00
Ledy se hnuly — V. N. Duben	3.00
Antonín Švehla	3.00

ÚHLEM NA OBLOHU —

Miroslav Rašín. Sbírka cestopisných ért, zejména z Jižní Ameriky, politických i intimních úvah již zemřelého autora, je moderním protestem proti odlidštění a zmechanizování světa.

BEZNADĚJE A NADĚJE —

Karel Valech. Krajina, písmák líčí svůj těžký, avšak zkušenostmi bohatý život, v němž křížem — kráčem procestoval všech pět světadílů, s očima otevřenými a se srdcem, které rozumí lidské bídě.

OD A DO Z —

veselé abecední fantazírování-slovy a kresbami — populárního komika Jára Kouta.

VERŠE ZE ZÁSUVKY A VERŠE ZAPOMENUTÉ —

Josef Martínek. Česko-americký novinář a básník tu ve čtyřech částech podává silné básnické obrazy několika svých životních údobí.

HOLOUBEK, KTERÝ SE NA VŠECHNO PTAL —

Josef Martínek. Půvabná dětská knížka veršů s lahodnou češtinou a podivuhodnou fantazií.

SONGS OF THE DESERT —

Josef Martínek. Sbírka anglických básní, které byly otištěny ve více než 40-ti amerických a kanadských časopisech. Autora zde inspirovala zejména velká americká poušť na jihozápadě USA.

LEDY SE HNULY —

V. N. Duben. Kniha nutná pro každého, kdo chce vědět, kdy a jak začaly drobné sopečné výbuchy, které pak, po několika letech, vedly k Pražskému jaru.

Úhlem na oblohu — Miroslav Rašín	2.50
Beznaděje a naděje — Karel Valech	2.50
Od A do Z — Jára Kouta	1.50
Verše ze zásuvky a verše zapomenuté —	
Josef Martínek	2.00
Holoubek, který se na všechno ptal —	
Josef Martínek	1.00
Songs of the Desert — Josef Martínek	3.00
This and that — E. J. Popera	2.00
Půlnoční pacient — Egon Hostovský	3.00